

KNEGAREN

Ledare

Fackföreningarna idag är fulla av möjligheter för vanliga medlemmar som vill kämpa för sina rättigheter. Men för den grupp som idag leder fackföreningarna ser det mörkt ut. Sett till medlemsantal, inflytande och ideologi så är facket en skugga av sitt forna jag och många ser inte ens någon mening med sitt medlemskap.

Det gamla gardet drömmer sig tillbaka till en tid när välfärden byggdes ut och starka fackbasar och partipampar levererade reform efter reform i sitt folkhemsuppbyggande. Men sanningen är att den svenska arbetarrörelsen, då som nu, sprang arbetsgivarens ärenden.

Samförståndet mellan facktopparna och arbetsgivarna gav oss vissa förbättringar, men arbetsgivarna behöll den slutgiltiga rätten att bestämma. Därför blev allt som vi trodde oss vinna bara bojar som band oss ännu hårdare till arbetsgivarna.

Det som hände sedan är att villkoren i konkurrensen har förändrats med globalisering, press på arbetsvillkoren och uppskruvad resursjakt. Det sker inte längre några stora reformer, utan den sociala service (pensionen, skolan, vården, omsorgen etc.) som en gång byggdes upp håller på att raseras och omvandlas till kassakor för bolag istället för serviceinrättningar för befolkningen.

Vad ska vi med facket?

Wisconsin USA 2011 - kamp för fackliga rättigheter

Dagens fackledning tror att vägen framåt ligger i att vända eller bromsa utvecklingen, men för att fackföreningsrörelsen ska kunna ta sig an dagens problem med t ex rovdrift, arbetslöshet, maktlöshet och faktiskt bli kapabel att ta strid för sina medlemmar så måste man gå utöver det toppstyrda samförståndet och det passiva stödet till de gamla arbetarpartierna.

Facken måste rustas för att ta striden själva. Den verkliga förändringskraften finns på golvet, i arbetslagen och på arbets-

platserna - men än så länge hålls den tillbaka av fackledningens likriktning och toppstyrning.

Vi har ingenting att förlora, men allt att vinna, på att ersätta pampväldet med självorganisering på arbetsplatserna. Inga mer fackliga proppar! Ta bort mandatperioderna för fackligt förtroendevalda och börja agera direkt mot politiken utan anpassning till vad något parti tycker. Inget mer folkhem, den här gången tar vi makten från arbetsgivarna och formar vår egen framtid!

KNEGAREN

ges ut av Knegarkampanjen.

Vi finns på bloggen

knegarkampanjen.wordpress.com.

Läs mer där om Arktiska Rådet, förortsrevolten, kommunpolitiken, sjukvårdskrisen, stadsflytten

FACKLIGT AKTIVA SAMLADES FÖR ATT RUSTA UPP FACKET

Medlemmar av Knegarkampanjen har deltagit på ett möte för fackligt aktiva och LO-medlemmar för att diskutera hur man ska kunna rusta upp fackföreningsrörelsen. Punkter som diskuterades var bland annat hur fackföreningarna ska kunna bli en kraft i politiken, hur medlemstappet ska kunna vändas och toppstyrningen brytas.

Omstart

Ledarskap för radikal förnyelse

Två års fackligt arbete – Är det någon vits?

Knegaren tar pulsen på Jari Söyrinki, 30 år, som var en av initiativtagarna till Knegarkampanjen inför valet 2010 och är fackligt aktiv gruvarbetare i Kiruna.

K: För två år sedan valdes du till ordförande för en grupp i Gruvtolvan, och i januari fick du förnyat förtroende. Vad har du uträttat?

Jag hoppas att medlemmarna har mer insyn och delaktighet. Mitt mål är att varje medlem ska ha ett förtroende-uppdrag, då kan man på riktigt säga att "facket – det är vi". Men dit har vi en bit kvar. Jag försöker vara ärlig och jobba hårt.

K: Vad händer just nu?

Vi är mitt uppe i lokala löneförhandlingar och hoppas bli klara innan semestrarna.

K: I vintras var det livat om de "fusande gruvarbetarna". Har det lugnat sig?

Ja, det har lugnat ner sig. Men några veckor var det intensivt. Våra medlemmar blev utsatta på ett sätt som var rent för jävligt. Gruvarbetare brukar sticka ut hakan. Det här är andra sidan av myntet: många vill sätta en rallarsving på den hakan när de får chansen. Det var ett uppdämt klasshat som vällde fram på ledarsidorna och kommentarsfälten.

K: "Gruvfusket" blev en riksnöhet – hur har det påverkat er?

Det jag minns starkast är hjälteinsatserna från våra medlemmar. Det är inte lätt att tala inför hundratals människor, försvara arbetskamrater mot ett drev eller säga sanningen fast den är obekvämt. Grabbarna som sa upp sig och deras familjer var mycket starka. Många lärde sig mycket.

K: Lars Törnman sa att de 20 arbetarna "solkade ner gruv-arbetarkåren"

Jari Söyrinki

Ja, det får stå för honom. I mina ögon solkar det värre att vi har politiker som låtsas vara gruvarbetare, men sviker alla socialistiska ideal.

K: Men du är själv politiskt aktiv? Nordnytt ville väl blanda in Knegarkampanjen i sin rapportering av "gruvfusket"?

Nordnytt försökte splittra Gruvtolvan under förhandlingarna genom att peka ut oss knegare som busar. Knegarkampanjen hade inget att göra med turerna i vintras. Jag vill att facket ska vara partipolitiskt oberoende men ändå driva politiska frågor. Både mot regering och lokalpolitiker. Gruvtolvan har fått resultat på det sättet.

K: Du har i flera artiklar varit kritisk mot fackets ledning. Vad är problemet?

Vi har en toppstyrd organisation och det är jag motståndare till. Jag tycker att medlemmarna fritt ska välja representanter, vilka kollektivavtal vi undertecknar och när vi tar konflikt. Men för fackhöjdarna är "goda relationer" med arbetsköparna ofta viktigare än goda relationer med medlemmarna. Det är fel.

K: Hur ska facket förnyas?

Facket måste förändras eller gå under. Den socialdemokratiska modellen där

facket och företaget sitter samman med tvångströja är omöjlig idag. Arbetsmarknaden och hela ekonomin har förändrats sedan efterkrigstiden.

K: Ta några exempel

Arbetsköpare som utnyttjar bemanning, entreprenader, F-skatter, papperslösa invandrare och visstids-anställningar är några exempel på hur vi undermineras. Facket måste bli stridbart och medlemsstyrt – både vassare och bredare. Det är här politiken kommer in. Politiken kan ena arbetare på ett sätt som fackliga frågor sällan kan. Om vi når en sådan enhet – en klasskampsoppositionell enhet – då hittar vi också formerna att organisera alla arbetare tillsammans på arbetsplatserna.

K: Slutligen: är det någon vits att jobba fackligt?

Facket är arbetarnas försvarsorganisation och accepteras i de flesta kapitalistiska länder. Då ska vi förstås använda den. Men vi måste bli fler och modigare. "Each one teach one" var de svarta slavarnas motto när de kämpade för frihet i USA. Det borde vi också köra på. Allt du lär dig ska du lära vidare; om du blir organiserad ska du organisera din nästa. Så bygger man en rörelse och det är precis vad som behövs idag.

Vi hoppas att de löser situationen!

Lena Rova är barnskötaren som i vintras, tillsammans med många arbetskamrater inom barnomsorgen i Kiruna, lämnade in en protestlista till kommunen. De gick också ut i media och berättade att nu var gränsen nådd. Lena är förtroendevald inom Kommunal och vi träffas på fackexpeditionen, en av de hetaste dagarna i Kiruna på flera år.

K: Har ni fått gehör för er protest?

Jo, på ett sätt har vi det. Vi fick till ett möte med politikerna och skolchefen där personal från alla förskolor deltog. Det var ett väldigt starkt möte där många visade precis hur utmattade de var. Kommunen sitter nu och förbereder sitt förslag på lösningar.

Å andra sidan kan man säga att det inte har hänt någonting för under tiden har allt fortsatt som tidigare. Det är stor brist på vikarier. De som anställs är unga och utbildade och måste skolas in samtidigt som de har samma ansvar som vi andra.

När vi inte får vikarier vid sjukdom måste vi ringa runt till föräldrar som är föräldralediga eller skiftlediga så att de tar hem sina barn. Annars riskerar vi deras säkerhet. Det är fortfarande så att medlemmar ringer till fackexpeditionen och gråter och säger att de orkar högst ett år till, sen lämnar de yrket.

FÖRSKOLEPROTESTEN!

Lena Rova

K: Vad är grundproblemet?

Barnomsorgens kostym är för liten för alla barn som är inskrivna, så är det. Om en del barn skulle kunna vara hos oss kortare dagar, skulle kostymen räcka till. Om det inte går så måste man ändra totalt. Mer personal och mindre grupper, det är enda vägen i det fallet.

K: Det är inte bara Kiruna som larmar?

Nej, det är ett allmänt problem överallt. Vi kanske skulle behöva en fackförening för bara barnomsorgspersonal. Nu splittras vi mellan olika fack och skymms undan bland andra yrkesgrupper. Vi skulle behöva göra något mer ordentligt. Börja hitta varandra, kanske skicka ut en budkavle, gör nå'n aktion. Organisera oss.

K: Vad händer den 11 juni?

Vi ska träffa skolchefen och politikerna och de ska ge oss sina förslag. Vi får titta på det och analysera det. Jag tror inte att vi kommer att kunna köpa något vid sittande bord. Vi kommer ju att vara där allihopa och beroende på vad de har att komma med så bestämmer vi vad vi ska och vad vi kan göra.

obs obs obs obs
**OM
FÖROTSREVOLTEN**

Läs Jari Söyrinkis
debattartikel i Aftonbladet

”Vi behöver en allians
mellan arbetare och
förortsbor”

[http://www.aftonbladet.se/debatt/
article16860109.ab](http://www.aftonbladet.se/debatt/article16860109.ab)

Rädda intensivvården - lämna samrådsgruppen!

Insändare

Det finns en samrådsgrupp för sjukvården i Kiruna där LKAB, Kiruna kommun och Gruvtoivan deltar på möten med landstinget. I gruppen lovade landstinget en gång för länge sen att de inte skulle stänga ned akuta operationer i Kiruna. Det löftet svek de. Trots det har mötena fortsatt.

Samrådsgruppen har under årens lopp hållit offentliga möten för att rädda sjukhuset och även begärt in expert-rapporter om sjukvård som har skickats till landstinget. Inget har hjälpt. Trots det så fortsätter mötena. När Gruvtoivans representant offentligt spred information från ett möte i februari (tack för det!)

kom det ut att landstinget inte har några planer för att säkra personal och kompetens till respiratorvården så nu vet vi att intensivvården är hotad på riktigt.

När frågan diskuterades i kommunfullmäktige fick vi höra av kommunalrådet att gruppen ”inte finns” och att kommunledningen inte tänker ta några direktiv från någon om vad de ska göra där. Samrådsgruppen är med andra ord en pratklubb och ingen kan utkräva ansvar av någon för vad som händer där.

Samrådsgruppen håller Kirunaborna som gisslan. Landstinget säger om och om igen att de har samråd med kommunen och

med Gruvtoivan, medan de steg för steg monterar ned sjukhuset.

Om inte respiratorvården säkras har vi ingen intensivvård. Gruvtoivan måste lämna gruppen och helst ta kommunen med sig för att inte bli medansvariga för det som händer.

Åsa Holmdahl, undersköterska, IVAK

Gruvarbetarna bryter väg i Sydafrika

Från slutet av andra världskriget till början av 1990-talet levde sydafrikanerna under apartheid – ett samhälle som gjorde skillnad på svarta och vita. Trots att de svarta sydafrikanerna var flest, fick de inte rösta, ha medborgarskap eller gifta sig med vita. De tvingades bo i reservat, fick inte köpa vissa livsmedel, var tvungna att åka i "hissar för svarta" med mera.

Apartheid stod för en högerextrem och konservativ kapitalism och få sörjde när den ersattes av allmänna val. Bakom denna förändring låg en intensiv kamp från stora massrörelser, fackföreningar och väpnade grupper. Många dog, många ruttade bort i fängelserna. Runtom i världen engagerade sig arbetare och intellektuella för den sydafrikanska befrielsekampen.

Därför var förhoppningarna mycket höga på Nelson Mandelas parti ANC, som 1994 kom till makten genom en **demokratisk allians** med arbetarnas fackföreningar och Sydafrikas kommunistparti. Många väntade sig att den ökade friheten skulle leda till stora förbättringar. ANC:s slogan var till och med "Ett bättre liv åt alla". Men idag är många besvikna.

Efter apartheid och införandet av vissa demokratiska friheter har klassklyftorna ökat och arbetarlönerna sjunkit. Mellan 1995-2008 sjönk löneandelen av nationalinkomsten från 56 till 51 procent. Det är en av orsakerna till att landets gruvarbetarkår förra året inledde protester som snabbt blev våldsamma. Enligt arbetsministern Mildred Oliphant förekom 99 strejker varav hälften var olovliga konflikter, med totalt 120 000 arbetare inblandade.

GRUVARBETARKAMPEN!

Strejkande gruvarbetare i Marikana-gruvan 2012

Gruvarbetarna spelar en tung roll eftersom Sydafrikas ekonomi är uppbyggd omkring gruvindustrin. Man dominerar världsmarknaden på platina, guld, krom och är storproducenter av kol, diamant och palladium. Strejkerna skadar den sydafrikanska ekonomin och särskilt dem som tjänar på gruvexporten.

Men vad som är värre för den **demokratiska alliansen** är att gruvarbetarna var ryggraden i kampen mot apartheid. Nu vänder många istället ryggen mot ANC och de traditionella fackföreningarna. På ett år har *National Union of Mineworkers* (NUM), det gamla gruvarbetarfacket, tappat mellan 40-70 000 medlemmar. På flera håll har de tappat sin förhandlingsrätt eftersom nya radikala fackföreningar nu organiserar merparten av arbetarna.

Vad allt fler säger om Sydafrika, 19 år efter att apartheid föll, är att kapitalismen bara bytt färg. Arbetarna får visserligen organisera sig och rösta fritt men de blir mer utnyttjade. De gamla hjältarna från befrielsekampen sitter numera i gruvbolagens styrelser, bygger lyxresidens med skattepengar och kommenderar ut tungt beväpnad polis mot strejkande arbetare.

Det finns ett skriande behov av internationell solidaritet till de sydafrikanska arbetarna. Men också av att fördöma socialdemokraternas och svenska fackförbunds täta band med sina maffialiknande sydafrikanska kusiner.

Att stödja ANC och NUM idag – det är att stödja våld och tvång mot arbetare. Därför kommer Knegar-kampanjen att löpande rapportera om utvecklingen i Sydafrika.

KNEGARKAMPANJEN
Adolf Hedinsvägen 35

981 33 KIRUNA

BLOGG:
knegarkampanjen.wordpress.com

Ledamot i Kiruna Kommunfullmäktige:
Tommy Hjertberg

KNEGAREN

Nr 6
Juni 2013

Redaktör: Annika Blomberg